

АДАМІВКА:

Цвіт і сльози зниклого села

Стрімко лине час. Наче гнані вітром, біжать роки. Так і проходить життя. Залишаються тільки спогади про минуле. А іноді немає і спогадів. Лише забуті криниці, розвалені льохи, неорані городи та поля, хати-пустки з розбитими вікнами, з розібраними стінами, печами, забутими кимось іконами на стіні, окремими предметами домашнього вжитку, пожовтілими від часу газетами та книгами.

Скільки таких, забутих Богом і людьми, сіл, хуторів, поселень на карті нашої України?! Серед них - поселення Адамівка, що знаходиться на території Добрянинської сільської ради і було частиною с. Новина Добрянинська. На північний захід, метрів за 300 від Новинодобрянинської ЗОШ I-III ст., починається вулиця, яка була частиною Адамівки. Лишилося кілька розвалених будинків, садки, черешні над дорогою, і... тиша. А в шелесті листя, трав, квітів, що ще цвітуть біля руїн будинків, здається, вчуваються голоси, які хочуть нам щось розповісти. Та ми вже не можемо почути та зрозуміти цю розповідь. Хоча з допомогою старожителів нам вдалося хоча б частково відхилити завісу історії та зазирнути в минуле...

ПІД ЗНАКОМ БІЛОГО ОРЛА

Із березня 1921 року територія нашого Млинівського району за Ризьким мирним договором відійшла до Польщі. Польський уряд проводив політику примусової колонізації населення. Офіційною стає польська мова.

Адамівка в той час була окремим селом, про що свідчить запис у «SWIDECTWI SZKOLY POWSZECHNEJ» Самійла Панчука, який «urodzony dnia 5 lutego 1929r. w Adamowke, powiatu Dubińskiego». В Адамівці жили в основному поляки. Більшість родин були заможними, мали значні ділянки землі. Сім'ї були багатодітними. Поруч із польськими родинами Павла Пачковського, Адама Пачковського, Крушинського, Качинського, Штехмілерів, Янека Зиндера і Адольфа Зиндера, Вишневського, Ярошки, Глембовського, Годевича, Случинського Франека, Вітковського жили українські сім'ї Гната Скупневського, Григорія Кордовського, Гната Панчука. Жили дружно, допомагали одні одним.

Жителька смт Млинів Мердер (Скупневська) Євгенія Григорівна згадує: «Я народилася в селі Адамівка, якого вже немає, а колись проживало багато сімей, у тому числі і мій дід Олексій Спиридонович Скупневський, 1875 р.н. У давнину він із родиною: дружиною, її батьками і дочкою Надією переїхав на постійне місце проживання з Білорусії (м.Гродно) в Адамівку, купив землю і господарював. Тут народилися діти: мій батько Григорій, дочка Віра та син Гнат. Їхня мама (моя бабуся Марія) померла молодою в 1918 році, коли

ки, веретена, які на той час були дуже потрібні людям для виготовлення полотна. На той час у селі сіяли вільно коноплі та льон. Мій батько мав нахил до землі і столярської справи. Дядько Гнат працював у колгоспі пасічником, неодноразово бував у Москві на ВДНГ. У колгосп мій дід вступати не хотів. Тривалий час був одноосібником, але життя йому не давали, примусили стати колгоспником, забравши весь домашній інструмент, кінний господарський інвентар і коня надодачу, який через 2 тижні помер, як безодглядний та загнаний роботою.

Я пам'ятаю, що біля дідової оселі жили ще люди, але я не знаю їх. У війну все господарство згоріло. Прийшлося знову будувати хатину. В 1953 році наш дід Олексій помер...

Перший колгосп називався ім. Чкалова. Головою колгоспу був Лебедев. Моя мама, Люба Скупневська, була ланковою. Колгоспна контора знаходилася в хаті мого дядька Гната Скупневського. Бухгалтером був Павло Кінах. Потім об'єднали колгосп із Добряниним і в нас стала бригада. А коли, в якому році – я вже не пам'ятаю...»

За спогадами колишньої жительки с.Новина Добрянинська, а нині громадянки Польщі Марії Максимівни Лукашевої (Марії Джб'ік) ми знаємо, що селяни турбувалися про майбутнє своїх дітей, тому й дбали про їх освіту. Хоча школи в селі і не було, навчання було організоване в хаті Юзефи Дзіковської, яка проживала між Марушином і Щасливою. Через деякий час школу перенесли в Адамівку. У великій просторій кімнаті будинку Годевича навчалися в дві зміни. Вранці 1 і 2 класи, а 3 і 4 - по обіді. Дітей навчала Марія Беліковська з Варшави. Спочатку навчання велось лише польською мовою. В листі, надісланому з Польщі Марією Джб'ік, читаємо: «...як була школа в Годевича, то почали вчити української мови, три години на тиждень. Раз на тиждень приїжджав дякон з Добрянтина Гаврило Сорочинський і вчив дітей релігії».

Після закінчення будівництва школи в селі Новина Добрянинська в 1936 році діти з Адамівки продовжили навчання в ній. Дітей навчали Ванда і Станіслав Левандовські, Марія Біліковська, Ванда Монюківна.

Після приєднання в 1939 році західноукраїнських земель до Радянської України, в селах Млинівського району було проголошено радянську владу. Розпочалася колективізація, в лютому 1940 року в селах почали створювати колгоспи...

Продовження у наступних номерах.

Гнатові було всього 2 роки. У 1934 році мої батьки побралися, тоді (зі слів мами) в селі проживало багато людей: українців і поляків. У 1938 році мої батьки купили хату на Марушині у чоловіка, який від'їжджав у Канаду. Про Адамівку я знаю з післявоєнного часу.

Мій дід Олексій був грамотною, розумною і працелюбною людиною. Мав велике господарство: 2 пари коней, корови, велику пасіку і землю. Був великим майстром по дереву – виготовляв колеса до воза, коловорот-